

Vier pootaardappelteilers benoemen hun eisen en wensen

Leeskamer onder de loep

Aan welke eisen moet een goede leeskamer voldoen? Met die vraag ging Akker langs bij vier pootaardappelteilers. Comfortabel zitten, goed licht boven de leestafel en een fatsoenlijke stofbestrijding is voor alle vier teilers een basisvoorwaarde. Maar ze hebben ook zo hun eigen specifieke wensen.

Copyright foto

'Leeskamer had hoger gemogen'

In 2005 veranderde Arno Claassen uit Stampersgat (NB) zijn hele sorteersysteem. De leeskamer, die er tot dat moment eigenlijk helemaal niet was, zou kort daarna grondig aangepakt worden. Dat liet echter wat langer op zich wachten. „We stonden gewoon in de schuur, in het stof en eigenlijk ook in de kou, alhoewel we wel kachels bij de voeten geplaatst hadden. De kou was nog niet eens zo erg, het stof was het ergst. Het was absoluut niet ideaal en er moest zeker wat gebeuren, maar door omstandigheden hebben we de leeskamer pas in 2013 gebouwd.”

Nu heeft Claassen een mooie leeskamer van 4 x 5 meter. De ruimte is geïsoleerd waardoor geluid nauwelijks doordringt. Een gesprek kan gemoedelijk gevoerd worden tijdens het werk. De leesband staat in het midden en is verlengd van 2,5 meter naar 3,5 meter. Er is nu voldoende ruimte om met vier mensen aan de band te zitten, twee tegenover elkaar. De band is 90 centimeter breed. Aan beide kanten van de band zit een deur zodat de ruimte ook gemakkelijk betreden kan worden. In alle wanden zitten ramen waardoor er ook in de loods gekeken kan worden. „En je hebt ook niet zo'n opgesloten gevoel”, motiveert de akkerbouwer zijn keuze daarvoor.

Claassen maakte de ruimte zelf, samen met een timmerman uit de buurt. De pootgoed-

teler maakte er zelf een overdruksysteem in. „Ik heb het eenvoudig gemaakt, eigenlijk precies zoals de fabrikant dat doet, maar veel voordeliger. Ik denk dat ik 500 euro kwijt was aan materiaal, anders kost het al gauw 3.000 euro.” Claassen teelde dit jaar 85 hectare pootgoed. Er kan gemiddeld 50 ton per dag gedraaid worden, afhankelijk van de partij. „We lezen met minimaal twee personen. Bij mindere partijen draaien we met zijn vieren.”

Licht is een van de belangrijkste dingen in de leeskamer, vindt Claassen. Daarom heeft hij daglicht benaderende tl-balken hangen, vier stuks. Om het jaar worden ze vervangen, kapot of niet. „Je ziet dat de kracht van de lampen achteruit gaat naarmate ze ouder worden. Vandaar die vervanging. Goed zicht op de leesband is prioriteit.”

De afvoer van kluiten en uitgelezen aardappelen gaat via pijpen naar beneden, waar ze opgevangen worden in kuubskisten.

De leeskamer staat op een hoogte van 2 meter. Hoger was niet mogelijk in verband met de hoogte van de schuur en eigenlijk vindt Claassen dat wel jammer. „Als de leeskamer hoger had gekund, had deze boven op de bunker met gelezen aardappelen kunnen staan. Dat had ik ideaal gevonden. Nu moeten we toch wel met veel transportbanden werken en dat had dan niet gehoeven.”

Copyright foto

'Daglicht is ideaal'

De leeskamer van Robert Stokman uit Biddinghuizen (FL) is op zich niet heel groot, 3 meter x 3 meter, maar toont wel heel ruim en dat komt met name doordat de leeskamer een heel groot raam heeft waar daglicht door naar binnen komt. „Ik ben heel blij met deze keuze destijds”, zegt de akkerbouwer. „Door dit raam kan ik op het erf kijken en richting het huis, maar wat ik zeker zo belangrijk vind: aan het eind van de dag weet je tenminste wat voor weer het buiten was. Je zit niet zo opgesloten. Ik ben hier heel tevreden mee.” Het wil niet zeggen dat er verder geen verlichting in de leeskamer is, want hier is Stokman duidelijk in: licht is belangrijk. In de leeskamer hangt dan nog een grote lichtbak met led-verlichting erin. De leesband is 80 centimeter breed. Daarom wordt er meestal met twee personen gelezen. Er kunnen er echter vier zitten. De leeskamer is verder voorzien van een overdruksysteem, een kachel en een radio.

Het overdruksysteem werkt prima, maar de ruimte is niet geheel stofvrij. „Dat zou wel moeten, maar stofvrij is het natuurlijk nooit. Stof kruipt overal door. Het is hier echter niet hinderlijk en we halen dagelijks een bezem door de ruimte. Zo proberen we hem schoon te houden.”

De ruimte staat op een hoogte van 1,80 meter. Ook dat bevalt Stokman prima. „Als je maar een paar treden op moet, loop je gemakkelijker een keer de leeskamer binnen. De man op de vloer houdt op deze manier ook beter contact met de mensen in de leeskamer.”

De afvoer van kluiten en uitgelezen aardappelen gaat via pijpen naar beneden. Grond wordt in een kantelbak opgevangen en afgevoerd naar buiten. Uitgelezen aardappelen ko-

men in een kuubskist terecht. Stenen worden in de leeskamer in een emmer gedaan. „Dat mag geen naam hebben, dus daar ga ik niets extra's voor maken.”

De leeskamer is 11 jaar geleden in zijn geheel gemaakt door Bijlsma-Hercules. „Zij hebben de leesband en toebehoren gezet en vervolgens een aannemersbedrijf het hok laten maken.” De snelheid van de leesband is variabel. De snelheid van de rollen echter niet. „Dat vond ik toen niet echt nodig. We teelden toen 10 hectare. Nu zou ik er wel voor kiezen. We zijn ondertussen gegroeid naar 35 hectare pootgoed en het geeft toch gemak, zeker bij een kleinere maat pootaardappel. Dat is misschien het enige nadeel aan deze leeskamer.” ▶

‘Voorlopig nog geen verandering’

Coranda en Alfred Braspenning uit Hoeven (NB) vinden hun leeskamer eenvoudig. De ruimte is in 1998 in gebruik genomen, destijds gemaakt door een constructiebedrijf uit Ossendrecht. De leesband is 4,5 meter bij 3,5 meter. De leesband is in het midden geplaatst en is 1 meter breed. Je kunt er precies met

vier personen aan zitten, aan beide kanten twee. De leeskamer heeft drie raampjes waardoor er ook nog goed in de loods gekeken kan worden, met name op transportbanden waar de aanvoer van aardappelen langsgaat alsook naar de afvoer van de gelezen aardappelen. Via twee deuren kan de ruimte betre-

den worden. Boven de leesband hangen twee tl-lampen, die het daglicht benaderen. De leeskamer staat op een hoogte van 2 meter. Onder de leeskamer is een transportband gemonteerd, die een scheiding heeft. De uitgelezen aardappelen en de kluiten vallen via verschillende pijpen op de band. De band gaat via een uitsparing in de loods naar buiten toe, waar twee kisten de uitgelezen aardappelen en kluiten opvangen. Een bewuste keuze. „Buiten heb je veel ruimte om die kisten weg te halen als ze vol zijn. Dat mis je binnen. We hebben binnen enkel nog een kist staan voor de stenen”, zegt Coranda.

In de leeskamer staan een kachel en stoelen en krukken; hij is eigenlijk van alle gemakken voorzien. Een radio is niet aanwezig, gewoon omdat er nooit over nagedacht is. Met het lawaai in de leeskamer valt het ook wel mee. Een gesprek aan de band is goed te voeren. Een stofafzuigstelsel zit er niet in, omdat ze geen last van stof hebben.

De ruimte is eigenlijk te klein aan het worden. „Toen we de leeskamer kochten, teelden we een 25 hectare pootgoed. Nu 125 hectare. De leesband zou langer mogen, zodat we met meer mensen kunnen lezen. Vergroten is misschien wenselijk, maar we leggen de focus op dit moment op andere zaken in het bedrijf. De leeskamer is prima zoals hij is.”

‘Leeskamer volgend jaar vervangen’

„Een bruin café, maar dan zonder tap”, lacht Willem Smits uit Rottum (GR). Hij doelt op de huidige leeskamer van het bedrijf. „De leeskamer is vrij donker, ook nog eens van bruin hout getimmerd, niet geïsoleerd, dus best lawaaiërig. Het is een Schouten-leeskamer van begin jaren negentig.”

De grootte is 2,5 meter x 2,5 meter. De ruimte staat op een hoogte van 2,5 meter. De leeskamer is in de afgelopen jaren wel verbeterd; er is een overdruksysteem in gemaakt, een kachel, er is een radio, er staan goede stoelen in en er is een camerasysteem in gekomen waarmee op het erf en in de schuur op de machines gekeken kan worden.

Toch is de maatschap die Willem samen met zijn ouders Johan en Els heeft, wel aan het rondkijken naar een betere leeskamer. De leeskamer wordt volgend jaar namelijk vervangen. „Dit seizoen wordt de sorteerlijn vervangen. Dan weten we ook exact hoe de maten van de nieuwe leeskamer moeten worden. Dan pakken we die volgend jaar aan.” Ideeën hebben ze al wel. Het is de bedoeling dat de leeskamer nog hoger komt te staan, op de zolder van de schuur. Dan zou er ook een dakraam in gemaakt kunnen worden waardoor daglicht binnen valt. Nu is dat niet het geval. „Er zitten wel ramen in, maar daarvoor kijk je enkel in de loods. We denken dat daglicht prettig is voor degenen die aan de leestafel zitten, maar je hoort ook wel dat je dan met schaduwwerking te maken krijgt en dat is ook niet ideaal. Alhoewel je niet zonder goede tl-verlichting kunt.” Nu hangen er tl-lampen die het daglicht benaderen.

De leestafel is nu 60 centimeter breed en staat in het midden van de leeskamer. Hierdoor kunnen vier personen aan de band zitten. De breedte van de leesband is ook nog een vraag. „We telen 75 hectare pootgoed, dus meer capaciteit is wel wenselijk. We hebben zelf aan 80 centimeter zitten denken, maar iedereen die we daar over horen, zegt: ‘Houd het maar op 60 centimeter breed. Dan kun je het ook makkelijk behappen.’ Die vinden 80 centimeter te breed. Misschien moeten we dan naar 70 centimeter. Daar zijn we nog niet uit.”

De afvoer van uitgelezen aardappelen en

kluiten gaat via pvc- pijpen in kisten. Dat zal in de nieuwe situatie ook zo blijven. „We willen liever niet met extra banden gaan werken en de opvang in kisten werkt prima. Je kunt de kisten met de heftruck gemakkelijk wisselen.” De maatschap is bereid goed te investeren in een nieuwe leeskamer. Johan: „Je geeft ook veel geld uit aan een trekker, waar je maar 300 uur per jaar in zit. In een leeskamer zit je vier maanden per jaar. Dat moet plezierig zijn. Daar mag je best in investeren zodat degenen die in de leeskamer aan het werk zijn, daar met meer plezier en meer betrokkenheid zitten. Arbeidsvreugde is in deze een belangrijk punt.” ■